

Arlanda Flygsamlingars Vänner

September 2019

Ansvarig utgivare: Bertil Boberg

Redaktör: Jan Forsgren

Montering av vingar på SE-BYA

Under v.24 (10-14 juni) höll Arlanda Flygsamlingar stängt. Orsaken till detta var att medlemmar i Arlanda Flygsamlingars Vänner (AFV) dessa dagar monterade vingar på Junkers W 34 SE-BYA. Detta utrymmeskrävande och grannliga arbete innebar begränsningar av tillgängligheten i lokalen. Dock blev några långväga besökare från Storbritannien och Finland ändå insläppta.

En arbetsplan, framtagen av Ulrich Hild, visade att flygplanet först måste tas ned på golvet för att därefter vridas en aning. I samband med detta blev det även nödvändigt att flytta på Bell 47 SE-HAD, förarkabinen till Junkers Ju 52/3m SE-ADR, Götaverken GV-38 SE-AHD och Klemm Kl 35D SE-BHF. Det sistnämnda flygplanet fick även båda sina vingar påmonterade, dock längsmed flygkroppen.

Därefter följde montering av SE-BYA:s vingar. Vingmonteringen utfördes under två dagar (en vinge per dag), varefter flygplanet åter placerades på sina piedestaler. Med 18 meter i spännvidd är Junkers W 34 ett stort flygplan! Vingmonteringen utfördes enligt plan. Denna unika Junkers W 34 kan nu återigen beskådas med vingarna monterade.

Jan Forsgren

Arlanda Flygsamlingar

Kontaktinformation:

Öppettider för visning och telefon-
tider helgfria tisdagar och torsdagar
kl 10:00-15:00 samt första helgfria
Lördagen varje månad kl 11:00-15:00
Postadress:
Arlanda Flygsamlingars Vänner
C/o Swedavia
190 45 STOCKHOLM-ARLANDA

Tel: 08-593 600 33
E-post: arlandasamling@telia.com
Hemsida: www.arlandaflygsamlingar.se
Plusgiro: 352680-3
Organisationsnr: 802411-6561
Kontaktpersoner:
Jan Forsgren: Tel: 076-822 69 20
E-post: janforsgren@yahoo.se
Ove Andersson: Tel: 070-8492171
E-post: b.ove.andersson@telia.com

Metallkonservator utlånad till SMTM

Sedan en tid har metallkonservatorn Christina Tengné arbetat med att sammanställa en s.k. 'konditionsbedömning' d.v.s. redovisa skicket på våra flygplan. Konditionsbedömningen kommer att visa på de olika material som återfinns i flygplanen, alltifrån olika typer av metaller, trä, gummi, textilier o.d., och olika

konserveringsbehov för ett långsiktigt bevarande av våra flygplan. Christina arbetar vanligtvis på Armémuseum, men är utlånad till SMTM för denna uppgift. Hon har tidigare arbetat med rengöring och konservering av Flygvapenmuseums Tp 79 nummer 79001, vilken sköts ned över Östersjön 1952, och återfanns 52 år senare.

Jan Forsgren

Registreringsarbete vid Arlanda Flygsamlingar

Statens Maritima och Transporthistoriska Museer (SMTM) har sedan våren 2019 inlett ett två-årigt projekt om att inventera och registrera de olika föremål som ingår i Arlanda Flygsamlingar och de väghistoriska samlingarna (tidigare Vägverket och Trafikverket) i Kjula utanför Eskilstuna. Projektets syfte är att få kunskap och kontroll över samlingarna då de är nya i myndigheten. Arbetet sker i föremålsdatabasen Primus, vilken är i det närmaste standard för svenska museer. Två föremålsantikvarier, Maria Larsson och

Johan Sommar, har anställts för detta omfattande projekt. Projektledare är Åsa Lindgren från SMTM, som tidigare ansvarat för en utredningen Projekt Nutid och framtid: Arlanda - Kjula. Maria och Johan arbetar i Kjula under sommarhalvåret, och under vinterhalvåret på Arlanda Flygsamlingar med start i oktober 2019. Arbetet pågår till sista mars 2020 och återupptas vintern 2020/2021. AFV hälsar Maria och Johan välkomna, och hoppas på ett givande samarbete.

Jan Forsgren

Pågående restaureringsarbeten

Förutom ovannämnda Junkers W 34, pågår ett antal olika restaureringsprojekt i AFV:s regi. Bland dessa kan nämnas Klemm Kl 35 SE-BHF, som efter 15 år nu i princip är att betrakta som klar. De enda arbeten som återstår är komplettering av motorn, montering av säkerhetsbälten och nytillverkning av en bogseranordning. Bengt Emilsson och Kalle Rydning är de som arbetar med detta. Arbetet med NAB 9:an (d.v.s. Albatros B.II) är nu koncentrerat till att få vingarna färdiga samt styrsystem och andra interiördetaljer. Börje Holmberg har färdigställt stabilisator och roder, samt börjat duka dem. Åke Nilsson och Jan Carlsson arbetar intensivt med två av vingarna, medan Bengt Emilsson och Kalle Rydning steg för steg blir färdiga med flygkroppen. Ett

problemområde är att vi inte har någon Vabis-tillverkad Mercedesmotor till detta unika flygplan. Arbeten på vår Nord NC 701 (SE-KAL) innefattar de båda motorerna, av vilka en är i det närmaste klar, samt nytillverkning och inpassning av stabilisatorns högra höjdroder. Landstället har reparerats, vilket nu gör det möjligt att rangera flygplanet. Entrédörren på vänster sida har bytts ut mot en reservdörr i bättre skick. Det börjar bli akut att få flygplanet under tak. Detta av flera skäl; dels för att bättre kunna skydda flygplanet från väder och vind och dels för att få en bättre möjlighet att arbeta med resten av flygplanet. Flera olika lösningar på detta delikata problem har diskuterats, men inga beslut har tagits. Målsättningen är att kunna visa flygplanet i restaurerat skick.

Jan Forsgren